

Uloga ravnatelja u kriznim situacijama nasilja u školi

STATUS I POLOŽAJ RAVNATELJA

Međunarodna konferencija ravnatelja/ica osnovnih, srednjih škola i učeničkih domova RH

Dubrovnik, Hotel „Valamar Lacroma“ 24. – 26. listopada 2011.

Izlagачi:

- Marijana Vekarić, pedagoginja (Biskupijska klasična gimnazija, Medicinska škola Dubrovnik)
- Anita Matana, policijska službenica za maloljetničku delikvenciju (PU Dubrovačko – neretvanska)
- Dubravka Šarić, diplomirana pravica (Centar za socijalnu skrb Dubrovnik)
- Marko Grgurević, diplomirani socijalni radnik (Obiteljski centar Dubrovačko – neretvanske županije)

Krizne situacije u školi:

- 1. nasilje među djecom;
- 2. vršnjački sukobi;
- 3. saznanja ili sumnje o nasilju u obitelji;
- 4. nasilje prema učenicima od strane odrasle osobe u školi (učitelja, roditelja, drugih zaposlenika škole, nepoznatih osoba);
- 5. nasilna ponašanja odrasle osobe nad odraslom osobom u školi;
- 6. nasilje prema djelatnicima škole od strane učenika škole, roditelja ili nepoznatih osoba.

Protokol o postupanju škole u kriznim situacijama

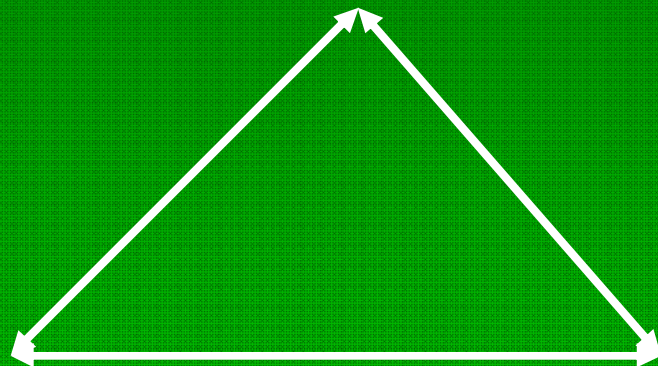
- Temelji se na odredbama *Zakona o osnovnom i srednjem školstvu*,
- *Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji*, *Zakona o radu*, *Kaznenom zakonu*, na sadržaju i obavezama propisanim *Programom aktivnosti za sprječavanje nasilja među djecom i mladima* kojeg je donijela Vlada Republike Hrvatske 25. veljače 2004.,

Odgojno-obrazovne ustanove

- odmah poduzeti mjere da se zaustavi ili prekine nasilje
- po potrebi pozvati djelatnike HMP ili dijete odvesti liječniku
- odmah po prijavljenom nasilju o tome obavijestiti roditelje djeteta koje je žrtva nasilja
- obaviti razgovor s djetetom koje je žrtva nasilja
- roditeljima djeteta koje je žrtva nasilja dati obavijesti o mogućim oblicima savjetodavne i stručne pomoći djetetu
- obaviti razgovor s drugom djecom ili odraslim osobama koje imaju spoznaju o nasilju
- obaviti razgovor sa djetetom koje je počinilo nasilje uz nazočnost stručne osobe
- pozvati roditelje djeteta koje je počinilo nasilje, upoznati ih s događajem, sa neprihvatljivošću takvog ponašanja, savjetovati ga s ciljem promjene takvog ponašanja djeteta te ih upoznati sa **obvezom odgojno-obrazovne ustanove da slučaj prijavi nadležnom centru za socijalnu skrb, policiji ili nadležnom državnom odvjetništvu.**

Nadležna državna tijela

Odgojno obrazovne ustanove

MUP

Centar za socijalnu skrb
Obiteljski centar

Postupanje policije: Zakonodavni okvir

- Policijska postupanja prema mladeži imaju uporište u odredbama Zakona o sudovima za mladež, Zakona o kaznenom postupku i Zakona o prekršajima uz primjenu policijskih ovlasti prema Zakonu o policiji i dr. zakonskim i pod zakonskim propisima (Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima, listopad 2004., Program aktivnosti za prevenciju među mladima za 2009; 2010;)

ODGOVORNOST MLADEŽI ZA KAŽNJIVA PONAŠANJA U R HRVATSKOJ

- - DIJETE je osoba do 14-te godine života – prekršajno i kazneno nisu odgovorni i prema njemu se ne može pokrenuti postupak, već se postupa u okviru nadležnosti službe socijalne skrbi
- MALOLJETNIK je osoba u dobi od 14-18-te godine života, kazneno i prekršajno odgovoran
- ML. PUNOLJETNICI su osobe u dobi od 18-21 godine života, kazneno i prekršajno odgovorni

Pojavni oblici nasilja

- Vršnjačko nasilje se ne očituje samo u fizičkom zlostavljanju (naguravanje, čupanje za kosu, udaranje) već i često PSIHIČKOM, EMOCIONALNOM (vrijeđanju, ogovaranju, omalovažavanju/ponižavanju, izoliranju) SPOLNO dakle sva ona ponašanja zbog kojih druga osoba pati i ne osjeća se dobro
- Osim vršnjačkog nasilja poznato je i nasilje preko interneta - CYBERBULLYING, kada je dijete, maloljetnik izloženo napadu od strane druge osobe (slanjem uznemirujućih poruka, objavljivanjem neistine na chatu, blogu, slanjem pornografije i sl., vrijeđanjem vršnjaka, slanja fotografija svojih poznanika s ciljem da ih se ponizi

Prevenција

- **NEPRIHVATLJIVO PONAŠANJE MLADIH** – konzumiranje sredstava ovisnosti (alkohol, droga, duhan. Proizvodi), posjećivanje kladionica, neprihvatljiva ponašanja u zonama škola, udaljenja maloljetnih osoba iz obiteljskog doma i bjegovi iz odgojnih ustanova, skitnja i prosjačenja, nedozvoljeni noćni izlasci ml. do 16 g., izostajanje s nastave, huligansko-vandalsko ponašanje (uništavanje imovine, pisanje grafita, sudjelovanje u navijačkim neredima, vršnjačko nasilje):
- Roditelji, predškolske i školske ustanove te društvo u cijelosti morali bi stalno skrbiti i provoditi prevenciju od najranijeg djetinjstva, a ne samo kada uoče smetnje i djetetov poremećeni psihosocijalni razvitak (od ključne važnosti je rana detekcija, dijagnosticiranje poremećaja, sustavno provođenje mjera pojačane skrbi i nadzora nad djecom)
- Prevenција maloljetničke delinkvencije i vršnjačkog nasilja treba početi prije nego što mlada osoba postane predmet interesa policije....Potrebno ih je slušati, primjećivati njihove probleme, reagirati na vrijeme, detektirati djecu koja su zlostavljana a iz straha se ne povjeravaju i ne prijavljuju...
- Potrebno je i roditelje i djecu poticati da prijavljuju nasilje te promovirati modele nenasilne komunikacije, međusobne tolerancije organiziranjem tribina, rod. sastanaka, sro i dr. načine
- **SURAĐUJMO ZA NJIHOVU DOBROBIT!**

Postupanje policije po dojavi

- Po zaprimljenoj dojavi na m/d upućuje se PS za maloljetničku delinkvenciju koji provjerava istinitost prijave
- Po potrebi poduzima sve radnje za pomoć žrtvi radi spriječavanja nastavljanja nasilja i zdravstvenog zbrinjavanja žrtve
- Pribavlja podatke potrebne za razrješenje slučaja, razgovor s žrtvom, s počiniteljem, nastavnicima, svjedocima te utvrđuje postojanje elementa prekršaja/KD
- Ako postoji osnovana sumnja da je počinjeno kazneno djelo obavlja razgovor s djetetom u nazočnosti roditelja i/li zakonskog zastupnika ili djelatnika CZSS
- Obavlja žurne istražne radnje te podnosi odgovarajuću prekršajnu ili kaznenu prijavu uz prijedlog za izricanje primjerenih zaštitnih mjera
- Obavještava nadležni centar za socijalnu skrb radi poduzimanja mjera obiteljsko-pravne zaštite
- Vodi odgovarajuće operativne evidencije

Obveza prijavljivanja

▪ Članak 8. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji

Zdravstveni djelatnici, stručni radnici u djelatnosti socijalne skrbi, obiteljske prevencije i zaštite, **odgoja i obrazovanja** te stručni radnici zaposleni u vjerskim ustanovama, humanitarnim organizacijama, udrugama civilnog društva u djelokrugu djece i obitelji obvezni su **prijaviti policiji** ili državnom odvjetništvu **počinjenje nasilja u obitelji** iz članka 4. ovoga Zakona **za koje su saznali u obavljanju svojih poslova.**

-učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ostali radnici u školskim ustanovama dužni su poduzimati mjere zaštite prava učenika, te o svakom kršenju tih prava, posebice o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zloporabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja učenika, odmah izvijestiti ravnatelja školske ustanove koji je to dužan javiti tijelu socijalne skrbi, odnosno drugom nadležnom tijelu.

Obveza prijavljivanja

Članak 70. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi

-učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ostali radnici u školskim ustanovama dužni su poduzimati mjere zaštite prava učenika, te o svakom kršenju tih prava, posebice o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zlorabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja učenika, odmah izvijestiti ravnatelja školske ustanove koji je to dužan javiti tijelu socijalne skrbi, odnosno drugom nadležnom tijelu.

Članak 171. Zakon o kaznenom postupku

St. 1. Sva tijela državne vlasti i sve pravne osobe dužne su prijaviti kaznena djela za koja se progoni po službenoj dužnosti, koja su im dojavljena ili za koja su sami saznali.

Članak 53. Zakona o sudovima za mladež

Nitko ne može biti oslobođen dužnosti svjedočenja o okolnostima potrebnim za ocjenjivanje duševne razvijenosti maloljetnika, upoznavanje njegove ličnosti i prilika u kojima živi

Članak 38. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima

st. 1) Prikupljanje obavijesti od djeteta poduzima posebno osposobljeni policijski službenik, u pravilu u nazočnosti roditelja, skrbnika, udomitelja, osobe kojoj je dijete povjereno na čuvanje i odgoj ili stručne osobe centra za socijalnu skrb, po mogućnosti u domu djeteta.

st. 2) Roditelj, skrbnik, udomitelj, osoba kojoj je dijete povjereno na čuvanje i odgoj ili stručna osoba centra za socijalnu skrb neće biti nazočni prikupljanju obavijesti od djeteta ili maloljetnika ako postoji sumnja da su počinili kazneno djelo ili prekršaj na štetu djeteta ili maloljetnika.

st. 3) Iznimno od stavka 1. ovog članka, prikupljanje obavijesti od djeteta smije se obaviti i u školskim prostorima u prisutnosti ravnatelja škole ili pedagoga, odnosno psihologa kojeg on odredi i to samo ako osoba iz stavka 1. ovog članka ne može ili ne želi doći.

Postupanja Centra za socijalnu skrb

- po prijavi žurno ispitati slučaj te pribaviti podatke o svim okolnostima, kao i podatke o obiteljskim i drugim prilikama djeteta koje je počinitelj nasilja
- što žurnije pozvati roditelje djeteta koje je počinilo nasilje i na primjeren način obaviti razgovor poradi stjecanja uvida u obiteljske i druge prilike djeteta, a tijekom razgovora nastojati doznati je li dijete bilo izvrgnuto bilo kojim obliku nasilja ili zanemarivanja u svojoj obitelji ili izvan nje
- radi zaštite djeteta i radi što žurnijeg otklanjanja uvjeta koji pridonose nasilnom ponašanju djeteta, izreći primjerene mjere obiteljsko-pravne zaštite
- u slučaju sumnje na zlostavljanje ili zanemarivanje djeteta od strane roditelja, podnijeti odgovarajuće prekršajne odnosno kaznene prijave
- preporučiti i obvezati roditelje na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć pri centru za socijalnu skrb ili pri drugoj odgovarajućoj ustanovi
- redovito nadzirati preporučeno postupanje roditelja prema djetetu, te obaviti odgovarajuće provjere i izvide kao i pratiti djetetovo ponašanje

Obiteljski centar

- Nakon što je prijavljeno nasilje i izvršena intervencija policije i centra za socijalnu skrb obiteljski centar u suradnji sa školom i centrom za socijalnu skrb radi zajednički plan za pružanje psihosocijalne usluge djetetu i njegovoj obitelji kako se nasilje ne bi ponavljalo.
- Važna je pomoć i nasilniku i žrtvi nasilja.

Lokalna zajednica

- Suradnja s tijelima lokalne i područne samouprave u osmišljavanju i provedbi različitih preventivnih aktivnosti u sprječavanju nasilja među mladima kroz koordinacijska tijela gradova i županija.

Hvala na pažnji!

